

MTA BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT

**Tudományos munkakörben foglalkoztatottakra vonatkozó követelmény-
és előmeneteli rendszer (minősítési szabályzat)**

Budapest, 2013

I. A SZABÁLYZAT CÉLJA

A tudományos kutatói munkaköri követelmények és a tudományos főmunkatársi minősítési eljárásról szóló szabályzat célja, hogy – összhangban a vonatkozó törvényi előírásokkal – egyértelmű elvárásokat fogalmazzon meg az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont (a továbbiakban: Kutatóközpont) kutatói munkakörben – teljes vagy rész munkaidőben – alkalmazott munkatársai számára, egyúttal rögzítse a magasabb fizetési fokozatba soroláshoz szükséges kutatói követelményeket, különös tekintettel a tudományos főmunkatársi minősítési eljárásra. A szabályzat kiadását a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény, valamint a 84/2011. (V. 26.) számú kormányrendelet indokolja.

II. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A kutatói munkakör betöltésének feltételei:
  - a) egyetemi oklevél (a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény I. számú mellékletében megjelölt állami vagy nem állami egyetem által kibocsátott oklevél);
  - b) büntetlen előélet és cselekvőképesség;
  - c) a Kutatóközponti kutatói követelmények teljesítése.

2. Külföldi bizonyítvány és oklevél által tanúsított egyetemi végzettségi szint vagy tudományos fokozat akkor vehető figyelembe a kinevezésnél, illetve a besorolásnál, ha annak hivatalos elismerése – a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény szerinti elismerési vagy a honosítási eljárás keretében – megtörtént.

3. Tudományos munkakörök:
  - a) fiatal kutató/tudományos segédmunkatárs;
  - b) tudományos munkatárs;
  - c) tudományos főmunkatárs;
  - d) tudományos tanácsadó;

- e) kutatóprofesszor;
(a továbbiakban együtt: kutató).

4. A követelményrendszert alkalmazni kell:

- a) az első alkalmazáskor, az álláshely betöltésére való alkalmasság elbírálása céljából;
- b) a határozott idejű alkalmazás lejártakor, a végzett munka értékelése, valamint további foglalkoztatásra való alkalmasság elbírálása céljából,
- c) előléptetés során;
- d) minden olyan más esetben, amikor az érintett kutató munkáját, alkalmasságát értékelni indokolt (pl. külföldi ösztöndíj, tanulmányút, kitüntetési javaslat, valamint tudományos vagy szakmai továbbképzésre vonatkozó javaslat esetén).

5. Minden kutató köteles megfelelni a Kutatóközpont Szervezeti és működési szabályzatának (SzMSz) 22. pontjában *(A közalkalmazotti jogviszonytal kapcsolatos követelmények)* rögzített, a közalkalmazottakkal szemben támasztott általános követelményeknek. A kutató az SzMSz-ben meghatározott követelményeken túlmenően általában

- a) a tudományos kutatómunkában tartsa szem előtt mind munkáltatója, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, mind a Magyar Tudományos Akadémia tudományos érdekeit, feleljen meg az akadémiai hagyományoknak és az MTA etikai kódexében rögzített tudományetikai elvárásoknak;
- b) rendelkezze azzal a hivatástudattal, amely a tudományos munkában az aktivitást, az előrejutási igényt, a tudományos megújulásra és fejlődésre irányuló látható szándékot jelenti;
- c) vegyen részt a Kutatóközpont alapító okiratában foglalt tudományszervezési feladatok megvalósításában, a tudományos rendezvények, konferenciák, viták előkészítésében, szervezésében és általában a Kutatóközpont közéletében;

- d) ismerje meg és folyamatosan bővítse az adott tudományterületen szerzett hazai és nemzetközi elméleti és gyakorlati ismeretanyagot, a kutatás során alkalmazható módszereket;
- e) kutatási eredményeiről rendszeresen publikáljon (a tudományos és ismeretterjesztő publikációk különböző fajtái [pl. tanulmány, könyvrészlet stb.] mindig úgy értendők, ahogyan azt az MTA BTK éves jelentéséhez készítült, a publikálás idején érvényes rendelkezés megfogalmazza);
- f) ismertesse kutatásai eredményeit hazai és nemzetközi tudományos, illetve tudományos-ismeretterjesztő fórumokon;
- g) aktívan kapcsolódjék be a tudományos élet hazai eseményeibe, vegyen részt tudományos konferenciákon, intézményközi együttműködésekben;
- h) törekedjék különböző hazai és külföldi pályázatok, ösztöndíjak elnyerésére;
- i) építse és ápolja a hazai és nemzetközi tudományos közélettel való kapcsolatokat;
- j) felkérésre bírálóként vegyen részt a PhD-fokozat és az MTA doktora cím elnyeréséért indított eljárások lefolytatásában, pályázatok, valamint referált folyóiratok és kötetek bírálati folyamatában;
- k) tudományos munkakörében tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a Kutatóközpont megfeleljen a hazai és nemzetközi igényeknek, és munkájával mindenkor segítse elő a Kutatóközpont kutatási-fejlesztési feladatokkal történő folyamatos megbízását;
- l) támogassa a Kutatóközpont vezetőit az intézmény szakmai elismertetése és fejlesztése érdekében kifejtett tevékenységeikben;
- m) egyénileg is gondoskodjék tudományos eredményeinek elhelyezéséről az intézeti és egyéni teljesítmény hivatalos értékeléséhez szükséges adatbázisokban;
- n) fejlessze és bővítse idegennyelv-tudását.

6. A teljes munkaidőben alkalmazott kutató a munkáltatói jogok gyakorlójának előzetes engedélyével meghatározott mértékben oktatási

feladatokat is vállalhat. A Kutatóközpont tudományos továbbképző munkájába a kutatók – a tudományos kutatómunka mellett – előzetes egyeztetést követően kapcsolhatók be.

7. Az a kutató, aki a Kutatóközpont kutatói követelményrendszerét nem teljesíti, munkaköre ellátására alkalmatlannak minősíthető a Kjt. szabályai szerint.

III. RÉSZLETES RENDELKEZÉSEK

8. Konkrét követelmények az egyes tudományos besorolásoknak megfelelően

8.1. Fiatal kutató/tudományos segédmunkatárs

8.1.1. A fiatal kutatói/tudományos segédmunkatársi munkakörbe történő besorolás feltétele egyetemi diploma megléte és legalább egy idegen nyelv, lehetőleg világnyelv államilag elismert okmánnyal igazolt, legalább középfokú ismerete. További feltétel, hogy a jelölt rendelkezék a kutatómunka végzéséhez alapvetően szükséges elméleti, gyakorlati és módszertani ismeretekkel, legyen képes tájékozódni az adott tudományterület hazai és nemzetközi szakirodalmában, legyen alkalmas szakmai irányítás mellett eredményes kutatómunka végzésére. A fiatal kutató besorolása legfeljebb három évre szól. A fiatal kutató/tudományos segédmunkatárs a kutatómunkában irányítással vesz részt.

8.1.2. A fiatal kutatói/tudományos segédmunkatársi munkakörbe sorolt közalkalmazottal szembeni követelmények:

- a) foglalkoztatása első és második éve végén az igazgatónak beszámol munkájáról, foglalkoztatása harmadik évében az intézeti kutatói közösség előtt ad számot addigi teljesítményéről, éves beszámolóját írásban benyújtja a főigazgatónak;
- b) rendszeresen publikáljon, de legalább a második évtől évenként egy alkalommal jelenjen meg lektorált hazai vagy nemzetközi szaklapban vagy tanulmánykötetben legalább fél szerzői ív terjedelemben, önállóan vagy társszerzőkkel írott tanulmánya;
- c) évenként legalább két recenziót ajánljon fel publikálásra közvetlen vezetőjének;
- d) egy éven belül létesítsen a felsőoktatási törvény szerinti doktorandusz jogviszonyt és a kutatói közösség előtt bizonyítsa a doktori témájában való jártasságát;
- e) aktívan és tevélegesen vegyen részt a Kutatóközpont tudományos és tudományos szervezői munkájában;
- f) folyamatosan fejlessze idegennyelv-tudását;

- g) folyamatosan fejlessze ismereteit az adott tudományterület szakirodalmában, módszertani kérdéseiben;
- h) vegyen részt tanulmányutakon, szakmai továbbképzéseken, konferenciákon, elsőbbséget biztosítva a munkahelye által szükségesnek ítéltéknek;
- i) vegyen részt munkahelye tudományos közéletében;
- j) törekedjék hazai és külföldi kutatási ösztöndíjak elnyerésére, illetve pályázatokban, valamint kutatási programokban való részvételre.

8.1.3. Ha az első négy (a–d) követelmény a foglalkoztatás 3. évének végéig nem teljesül, a kutató felettese (igazgató) kezdeményezi a főigazgatónál a kutatómunka megfelelő végzésének vizsgálatát. A vizsgálatot a tudományos tanács (8.3.3.) folytatja le. Abban az esetben, ha a vizsgálat azt állapítja meg, hogy a kutató a munkáját nem végezte megfelelően, a közalkalmazotti jogviszony a Kjt.-ben foglaltak szerint felmentéssel megszüntethető.

8.2. Tudományos munkatárs

8.2.1. Tudományos munkatársi munkakörbe történő besorolás feltétele, hogy a jelölt rendelkezék legalább hároméves kutatói, oktatói gyakorlattal, amely idő alatt kutatói munkaterv szerint tevékenykedett és rendszeresen publikált (a gyakorlati időbe beszámítható az egyetemek által szervezett doktori [PhD] képzés időtartama is). Doktori tanulmányaiban tanúsítson megfelelő előmenetelt (a doktori szigorlat letétele és abszolutórium megszerzése), és rendelkezék legalább egy világnyelv államilag elismert, okmánnyal igazolt, C típusú középfokú ismeretével, illetve egy további nyelvből a szakirodalom tanulmányozásához szükséges nyelvismerettel. Képes legyen aktív kutatómunkára mind egyénileg, mind munkacsoport keretében.

8.2.2. A tudományos munkatársi munkakörbe sorolt közalkalmazottal szembeni követelmények:

- a) rendszeresen publikáljon, évente jelenjék meg lektorált hazai vagy nemzetközi szaklapban vagy tanulmánykötetben legalább egy szerzői ív terjedelemben,

önállóan vagy társszerzőkkel írott tanulmánya (a tanulmányok nem válthatók ki konferenciákon tartott előadásokkal vagy korreferátumokkal; az egy ív terjedelmű két tanulmány összterjedelmével is elérhető);

- b) köteles évenként legalább két recenziót publikálásra felajánlani közvetlen vezetőjének;
- c) kétévenként tartson legalább egy előadást vagy korreferátumot tudományos konferencián, műhelytanácskozáson, vagy előadást a munkahelyi szakmai közösségnek;
- d) PhD-értekezését meg kell védenie első hároméves szerződése alatt;
- e) folyamatosan fejlessze idegennyelv-tudását;
- f) rendszeresen fejlessze tudását, vegyen részt tanulmányutakon, konferenciákon, elsőbbséget biztosítva a munkahelye által szükségesnek ítéltnek;
- g) vegyen részt kutatási pályázatok elkészítésében;
- h) törekedjék hazai és külföldi kutatási ösztöndíjak, külföldi tanulmányutak elnyerésére, pályázatokban való részvételre;
- i) aktívan vegyen részt munkahelye tudományos közéletében;
- j) kapcsolódjék be a hazai tudományos közéletbe;
- k) aktívan vegyen részt a Kutatóközpont alapfeladataiból eredő intézetközi együttműködésekben, valamint egyéb hazai és nemzetközi tudományos feladatokban;
- l) a lehetőségekhez mérten előadásokkal, publikálással és más módon kapcsolódjék be a tudományos ismeretterjesztő munkába.

8.2.3. Ha az első négy (a–d) követelmény a foglalkoztatás 3. évének végéig nem teljesül, a kutató felettese (igazgató) kezdeményezi a főigazgatónál a kutatómunka megfelelő végzésének vizsgálatát. A vizsgálatot a tudományos tanács (8.3.3.) folytatja le. Abban az esetben, ha a vizsgálat azt állapítja meg, hogy a kutató a munkáját nem végezte megfelelően, a közalkalmazotti jogviszony a Kjt.-ben foglaltak szerint felmentéssel megszüntethető.

8.3. Tudományos főmunkatárs

8.3.1. Tudományos főmunkatársi munkakör első fizetési fokozatába azt a közalkalmazottat kell sorolni, aki doktori (PhD) vagy azzal egyenértékű (kandidátusi) fokozattal rendelkezik, tudományos kutatói munkakörben legalább hatéves közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezik, továbbá a Kutatóközponti tudományos főmunkatársi minősítő eljárás feltételeit sikerrel teljesítette. A tudományos főmunkatársi kinevezés határozatlan időre szól, kivéve, ha a kutató alkalmazása meghatározott időre szóló kutatási programhoz kötődik.

8.3.2. Tudományos főmunkatársi munkakörbe sorolt közalkalmazottal szembeni követelmények:

- a) nemzetközi szinten ismerje és művelje tudományterületét;
- b) egy világnyelvből rendelkezék államilag elismert középfokú nyelvvizsgával, egy további világnyelvből a szakirodalom tanulmányozásához szükséges nyelvismerettel;
- c) legyen alkalmas több kutató munkájának irányítására, megbízás esetén irányítsa, ellenőrizze a beosztott kutatók munkáját, segítse elő a fiatal kutatók és tudományos segédmunkatársak szakmai fejlődését;
- d) rendszeresen és aktívan vegyen részt a munkahelyi szakmai vitákon, rendezvényeken, előadásokon;
- e) vállaljon vezető szerepet szakmai kapcsolatok kialakításában, aktívan vegyen részt a hazai és a nemzetközi tudományos közéletben, a Kutatóközpont alapfeladataiból eredő intézetközi együttműködésekben, valamint egyéb hazai és nemzetközi tudományos feladatokban;
- f) munkaterületétől függően hatékonyan vegyen részt a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazásának elősegítésében;
- g) vegyen részt kutatási programokban, vagy rendszeresen pályázzon mind egyénileg, mind kutatócsoport tagjaként vagy vezetőjeként;

- h) rendszeresen publikáljon, háromévente jelenjen meg lektorált hazai vagy nemzetközi szaklapban vagy tanulmánykötetben legalább két, önállóan vagy társszerzőkkel írott tanulmánya;
- i) évente egy recenziót ajánljon fel publikálásra közvetlen vezetőjének;
- j) nyolcévente jelenjék meg egy önálló vagy társszerzős kötete (monográfia, forráskiadás, kritikai kiadás), vagy négyévente általa szerkesztett tudományos mű, tanulmánykötet;
- k) évente legalább egy konferencián, műhelytanácskozáson vagy egyéb tudományos rendezvényen tartson előadást vagy korreferátumot;
- l) felkérésre bírálóként vegyen részt az egyetemi PhD-fokozat és az MTA doktora cím elnyeréséért lefolytatott eljárásokban, hazai és nemzetközi pályázatok, valamint referált folyóiratok és kötetek bírálati folyamatában;
- m) a lehetőségekhez mérten tartson, illetve publikáljon a magyar tudományos kutatás eredményeit népszerűsítő tudományos ismeretterjesztő előadásokat, cikkeket.

8.3.3. A minősítő eljárás

A tudományos főmunkatársi besoroláshoz a közvetlen vezető (igazgató, osztályvezető, témacsoport/kutatócsoport-vezető) kezdeményezheti a főigazgatónál folyó év március 15-ig a tudományos főmunkatársi minősítő eljárás megindítását. A minősítő eljárást tudományos tanács (TT) folytatja le. A TT tagja a Kutatóközpont főigazgató-helyettese, az intézetigazgató, valamint a Kutatóközpont – lehetőség szerint az adott intézet – legalább tudományos főmunkatárs besorolású munkatársainak egy képviselője. A TT összetételére – az összeférhetlenségi szabályokra tekintettel – javaslatot tehet a főmunkatársi besorolás kezdeményezője. A TT eseti összetételét, melyben kötelezően megjelenik az érintett szakterületek képviselője, a főigazgató hagyja jóvá, összehívásáról a főigazgató-helyettes köteles gondoskodni. A tudományos főmunkatársi minősítő eljárás akkor sikeres, ha a kutató megfelel a 8.3.2. pontban rögzített követelményeknek. A TT minősítési eljárásának eredményét figyelembe véve a főigazgató feladata a tudományos főmunkatársi besorolás végrehajtása, amiről legkésőbb a sikeres minősítést követő naptári év első napjáig köteles gondoskodni.

8.3.4. Új alkalmazás esetén a kinevezésnél, illetve a besorolásnál el lehet tekinteni a tudományos főmunkatársi minősítő eljárás lefolytatásától, ha a kinevezendő kutatót korábban akadémiai kutatóintézetben, felsőoktatási vagy kulturális intézményben tudományos főmunkatársként vagy azzal egyenértékű besorolásban alkalmazták, és publikációs teljesítménye megfelel a tudományos főmunkatársi besorolással kapcsolatos előírásoknak.

8.3.5. A Kjt.-ben foglaltaknak megfelelően a tudományos főmunkatárs a 2., illetve 3. fizetési fokozatba akkor lép, ha az előző fizetési fokozatban legalább 10 évi tudományos főmunkatársi szolgálati idővel rendelkezik, és az előzőekben meghatározott követelményeknek folyamatosan megfelel.

8.3.6. Ha a tudományos főmunkatárssal szemben támasztott Kutatóközponti követelmények közül az első tíz követelmény (a–j) nem teljesül, a kutató közvetlen felettese vagy az igazgató kezdeményezi a főigazgatónál a kutatómunka megfelelő végzésének a vizsgálatát. A vizsgálatot a tudományos tanács (8.3.3.) folytatja le. Abban az esetben, ha a vizsgálat azt állapítja meg, hogy a kutató a munkáját nem végezte megfelelően, az igazgató kezdeményezi a főigazgatónál a közalkalmazotti jogviszonynak a Kjt. szerinti, felmentéssel történő megszüntetését.

8.4. Tudományos tanácsadó

8.4.1. Tudományos tanácsadói munkakörbe kell sorolni azt a tudományos főmunkatársat, aki MTA doktora címmel vagy a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény (a továbbiakban: MTAtv.) 8. §-ának (5) bekezdésében foglaltak alapján az MTA doktora címmel egyenértékűnek tekintett „tudomány(ok) doktora” tudományos fokozattal rendelkezik. A tudományos tanácsadói kinevezés határozatlan időre szól, kivéve ha a kutató alkalmazása meghatározott időre szóló kutatási programhoz kötődik.

8.4.2. Tudományos tanácsadó munkakörbe sorolt közalkalmazottal szembeni követelmények:

- a) legyen tájékozott tudományterületének hazai és nemzetközi eredményeiről, fejlessze tovább ezeket az ismereteket;
- b) rendelkezék kiemelkedő hazai és nemzetközi elismertséggel;
- c) legyen idegen nyelvből tárgyaló- és előadóképes nyelvtudása;
- d) aktívan működjék közre a kutatással, fejlesztéssel kapcsolatos Kutatóközponti feladatok végrehajtásában;
- e) folyamatosan segítse a beosztott kutatók munkáját, tudományos előrehaladását;
- f) rendszeresen publikáljon vezető belföldi és külföldi tudományos szakmai folyóiratokban vagy kötetekben;
- g) lehetőség szerint vezessen kutatócsoportot, tartson rendszeres kapcsolatot a hazai és a nemzetközi szakmai tudományos közélettel;
- h) rendszeresen pályázzon;
- i) munkaterületétől függően szervezze, segítse elő az elért tudományos eredmények hatékony alkalmazását;
- j) vegyen részt a Kutatóközpont külső kapcsolattartásának megszervezésében, a Kutatóközpont fejlesztésében;
- k) képviselje a Kutatóközpont érdekeit a tudományos intézményrendszer megfelelő szintjein;
- l) vegyen részt az általa művelt szak tudományos testületeinek munkájában;
- m) felkérésre vegyen részt PhD-fokozat és MTA doktora bírálati feladatokban;

- n) végezzen szakértői feladatokat a Kutatóközpont és az MTA felkérése esetén;
- o) megválasztása esetén lásson el választott tisztségeket (pl. közgyűlési képviselőség).

8.4.3. A Kjt.-ben foglaltaknak megfelelően a tudományos tanácsadó a 2., illetve 3. fizetési fokozatba akkor lép, ha az előző fizetési fokozatban legalább ötévi tudományos tanácsadói szolgálati idővel rendelkezik, és az előzőekben meghatározott követelményeknek folyamatosan megfelel.

8.4.4. Ha a tudományos tanácsadóval szemben támasztott Kutatóközponti követelmények többsége nem teljesül, az igazgató kezdeményezi a főigazgatónál a kutatómunka megfelelő végzésének a vizsgálatát. A vizsgálatot a tudományos tanács (8.3.3.) folytatja le. Abban az esetben, ha a vizsgálat azt állapítja meg, hogy a kutató a munkáját nem végezte megfelelően, az igazgató kezdeményezi a főigazgatónál a közalkalmazotti jogviszonynak felmentéssel történő megszüntetését.

8.5. Kutatóprofesszor

8.5.1. Kutatóprofesszor tudományos munkakörbe kell besorolni az Akadémia rendes és levelező tagját, a taggá választást követő hónap első napjától. A kutatóprofesszori kinevezés határozatlan időre szól, kivéve ha a kutató alkalmazása meghatározott időre szóló kutatási programhoz kötődik.

8.5.2. A kutatóprofesszor munkakörbe sorolt közalkalmazottal szembeni követelmények:

- a) rendelkezék kiterjedt kutatási kapcsolatrendszerrel;
- b) legyen idegen nyelvből tárgyaló- és előadóképes nyelvtudása;
- c) aktívan működjék közre kiemelt tudományos programokban;
- d) folyamatosan vállaljon feladatot tudományterülete terveinek kidolgozásában és megvalósításában;
- e) tevékenyen kapcsolódjék be a hazai és nemzetközi tudományos életbe;
- f) vegyen részt a vezető kutatók kiválasztásában;
- g) rendszeresen pályázzon egyénileg, illetve kutatócsoportjának vezetőjeként;

- h) segítse a fiatal kutatók kapcsolatteremtését, szakmai előrehaladását;
- i) munkaterületétől függően szervezze, segítse elő az elért tudományos eredmények hatékony alkalmazását;
- j) vegyen részt a Kutatóközpont külső kapcsolattartásának megszervezésében, a Kutatóközpont fejlesztésében, hazai és nemzetközi szinten;
- k) képviselje a Kutatóközpont érdekeit a tudományos intézményrendszer megfelelő szintjein;
- l) vegyen részt a hazai tudományos közélet fórumain.

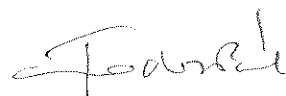
8.5.3. A kutatóprofesszori munkát 5 évente értékeli a főigazgató, s ha a kutatóprofesszor a munkakörére előírt fenti követelményeknek eleget tett, kezdeményezi a magasabb fizetési fokozatba történő átsorolást.

IV. VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A kutató kinevezésekor a Kutatóközpont főigazgatója – az igazgató javaslataira tekintettel – a munkaköri feladatok alapján meghatározza a kinevezettel szemben támasztott követelményeket, a kutatási és továbbképzési feladatokat, valamint azok teljesítésének határidejét. A kinevezett kutató évenként kutatási tervet és beszámolót készít.

A jelen szabályzatban meghatározott, a tudományos munkakörökre előírt követelmények teljesítésére rendkívül indokolt esetben a közvetlen vezető kezdeményezésére az alapvető munkáltatói jogok gyakorlója haladékot adhat.

A szabályzatot egységes szerkezetben 2013. szeptember 30. napján fogadták el és 2014. január 1. napján lép hatályba.

Fodor Pál

főigazgató

